

بۇتۇقۇمۇ بالالار ەرتەكلىرىنەن

(1979-1922)

شىنجاڭ خالىق باسپاسى

جۇڭگو بالالار ەرتەگىلەرنەن

جۇڭگو جاس وسپىرىمدەر باسپاسى قۇراستىرعان
حانزۇشادان اۋدارعان : اقان بەيقۇت ۇلى

شىنجاڭ خالىق باسپاسى

ۋرىمجى 2008

图书在版编目(CIP)数据

中国优秀童话选:哈萨克文/中国少年儿童出版社编;阿汗译.
— 乌鲁木齐:新疆人民出版社,1988.4(2008.6重印)

ISBN978—7—228—00038—8

I. 中… II. ①中… ②阿… III. ①童话—作品集—中国—
现代—哈萨克语(中国少数民族语言) ②童话—作品集—中国—
当代—哈萨克语(中国少数民族语言) IV. I 286.7

中国版本图书馆CIP数据核字(2008)第091717号

责任编辑: 买尔汗

封面设计: 夏提克

中国优秀童话选 (哈萨克文)

阿汗 译

新疆人民出版社出版

(乌鲁木齐市解放南路348号 邮政编码 830001)

新疆新华书店发行

新疆翼百丰印务有限公司印刷

787×1092毫米 32开本 12.625印张

1988年4月第1版 2008年9月第2次印刷

印数: 1601—3600

ISBN 978—7—228—00038—8 定价: 18.00元

بۇل كىتاپ 1983 - جىلى 5 - مامردا جۇڭگو جاس
وسپىرىمدەر باسپاسى جاعىنان 1 - رەت باسلعان بولاتتىن . سول
نۇسقاسىنىڭ 1 - باسلۇى بويىنشا اۋدارىلدى .

本书根据中国少年儿童出版社1983年5月第1版第1次印
刷本翻译出版

جاۋاپتى رەداكتور : مەيرقان زاكارييا ۇلى
مۇقابسىن جوبالاعان : شاتتىق اڭسا

جۇڭگو بالالار ەرتەگىلەرنەن

*

شىنجياڭ خالىق باسپاسى باستىردى
(ئۇرىمىجى قالاسى ، وڭتۇستىك ازاتتىق كوشەسى 348 - اۋلا)
شىنجياڭ شىنخۇا كىتاپ دۇكەنىنەن تاراتىلدى
شىنجياڭ يىبايفىڭ باسپاستەرى شەكتى سەرىكتىگىندە باسلدى
فورمات : 32 / 1 × 1092 787 ، 12.625 باسپا تاباق

1988 - جىلى ، ۶ - ساۋىر ، 1 - باسپاسى

2008 - جىلى ، قىر كۈيەك ، 2 - باسلۇى

تىراجى : 1601 — 3600

ISBN 978-7-228-00038-8

باعاسى : 18.00 يۋان

باسپادان

ەرتەك بالالار ادەببەتئىندەگى ماڭىزدى فورما ، تاڭداۋلى
ەرتەكتەر باي قبالعا ، كۈشتى اسرەلەۋگە ، قىزىقتى وقىعالارعا ،
تاماشا ويلار مەن كىرىشكىسىز مازمۇنعا يە بولغاندىقتان ، قالىڭ
جاس ۇسىپىرم وقىرماندار ونى مەلەدن ۇناتىپ جانە قارسى
الىپ كەلەدى .

« 4 - مامىر » قوزعالسىنان بەرى ، ەلىمىزدىڭ كەيىپىر
اتاقتى جازۇشىلارى جاس ۇسىپىرم بالالار ۇشىن ۇبرىقىدىرۋ
تاماشا ەرتەكتەر جازۇعا كىرىستى . ۇرقايسى تارىخى مەزگىلدەردە
جازىلغان تاڭداۋلى ەرتەكتەردىڭ ۇبارى ايقىن داۋىرلىك
مەكشەلىككە يە . بۇكىل ەل ازات بولۋدان بىلگەرگى جازىلغان
ەرتەكتەر كۈنە قوعامداى حالقتىڭ ايانىشتى ۇمىرىن ، كۈرەسىن
جانە ولاردىڭ تىلەگى مەن ارمانىن بەينەلەگەن ؛ بۇكىل ەل ازات
بولغاننان كەيىن جازىلغان جاڭا ەرتەكتەر تاقىرىپ جاعىنان
بۇرىنغىدان دا كەڭەيىپ ، جاڭا قوعامداى ادامداردىڭ جاڭاشا
ۇمورالى مەن قاسىيەتىن ۇمىردىڭ ۇر قىرىنان قىزۇ جىرلاغان ؛
سوتسىيالىزم داۋىرىندەگى ادامداردىڭ تۇرمىستاعى كۈرەسى مەن
رۋحانى كۇيىن بەينەلەگەن ؛ جاڭا زامان ادامدارىنىڭ قۇلىشىنا
وتىرىپ قوسقان ۇلەستەرى مەن بولاشاققا دەگەن قىزۇ نىئاسىن
سۆرەتتەگەن . بۇل تۇنىدىلار جاس ۇسىپىرم بالالاردىڭ قوعام ،
ۇمىر جونىندەگى تانىمىن جوعارىلاتىپ ، وي ۇرىسىن اشۇدا ،
ولاردى سۇلۇ جاندى ، وسكەلەڭ قاسىيەتتى ەتىپ باۋلۇدا

كۈمەگىن تىيگىزەدى . ونىڭ ۇستىنە ، بۇل تاڭداۋلى ەرتەكتەر ەر
الۋان باي مازمۇندى ، ەتلى جاندى دا كوركەم ، بەينەلەۋ
ەناسلى جاعىنان سان قىلى بولعاندىقتان ، جاس ۇسىپىرم
بالالاردىڭ ادەببەت پەن ەستەتىكادان ەلاززات الۋ قابىلەتىن دە
وسرەدى .

كۇن ساين گۇلدەنىپ كەلە جاتقان بالالار ادەببەتى
تۇنىدىلارنان تاڭداۋلى ەرتەكتەردى جاس ۇسىپىرم بالالاردىڭ
شەكتى ۋاقتى شىندە كەزىندە وقۇنا قولايلىق تۇدىرۇ ،
سونداي - اق بالالار ادەببەتى جازۇشلارنىڭ ەرتەك جازۇدا
بزدەنۇنە جانە تىڭ جاسامپازدىقتار كورسەتۇنە قولايلىق
تۇدىرۇ ماقساتىمەن ەبىز وسى « جۇڭگو بالالار ەرتەگىلەرىنەن »
جىناقىتى سۇرىپتاپ قۇراستىردىق . بۇل ەندى عانا باستالىپ
وتىرعان قىزمەت ، مۇنان بىلاي دا جالعاستى سۇرىپتاپ
قۇراستىرىپ باستىرماقپىز . ەر جاقىنىڭ كۈمەگى مەن قولداۋىن
قىزۇ ۇمت ەتەمىز .

مازمۇننان قىسقا تۇسنىك

بۇل كىتاپقا « 4 - مامىر » قوزغالىسىنان بەرگى ئارقايسى مەزگىلدەردە جازىلغان 33 ەرتەك سۇرىپىنالىپ ەنگىزىلدى . مۇنىڭ كۆپى ئۆتورلاردىڭ ۋاكىلىدىك سىپاتقا يە ، وقىرماندار اراسىندا ئىقپالى ئىرشاما زور تۇنىدىلارى ، مازمۇنى باي دا الۋان ئۇرلى ، جازىلۇ ستىلى جاققان دارا - دارا ، تارىپەلىك ماڭىزى كۇشتى .

مازمۇنى

- قوياننىڭ اڭگىمەسى جىڭ جىندو 1
قاراقشى يە شىڭتاۋ 11
ەرتەدەگى قاھارماننىڭ تاس مۇسىنى يە شىڭتاۋ 23
جىرتىلغان كانئەرت سۇن جياشۇن 31
« حايۋان ەتلى ، قۇس ۇنى » يە شىڭتاۋ 41
سويلەيتىن اعاش با جىن 52
ايناننىڭ خىكاياسى حى يى 74
پەرىلەر اراسىدا حى گۇڭچاۋ 82
سارى شار جىن جىن 95
بەس تەڭگە اقشاننىڭ ەسوزى فىڭ زىكاي 102
تۈلكىنىڭ تاۋىق جەۋى لۇي مويە 113
قۇلىپتاس تۇرالى خىكايى باۋ لى 117
ماقتاناشاق ۇش بالا مىسىق يان ۋىنجىڭ 124
شىلاۋشان مەن بال اراسى يان ۋىنجىڭ 137
بالاپان ۇيرەكتىڭ سۇدا ۇزۇۋدى ۇيرەنۋى جىن جىن 147
بالاپان قارلىعاشتىڭ ۇزاق ساپارى چىن جاۋياڭ 157
خىكىمەت قالامى بار مالىياڭ حۇڭ شۇنتاۋ 178
جابايى ۇزىم گى سۇيلىن 187
كەرەمەت قىزىل جۇلدىز حۇاڭ چىڭيۇن 205
قۇلىننىڭ وزەننەن ۇتۋى پىڭ ۋىنشى 223

- 228 جابايى ۋيرەك پەن ۋي ۋيرەگى
- 240 قوڭراللا قاز جاڭ شىجىه
- 245 « باسى جوق » جانە « قۋانباۋ » رىن زوڭرۇڭ
- 259 تاۋىس الاۋى جۇڭ زىماڭ
كشكەنتاي سازان بالىقتىڭ ايداعار ەسگىنەن
- 272 سەكرۋى جىن جىن
- 281 بۇلاق جىرى يان ۋىنجياڭ
- 287 مې جۇساماۋ جاڭ تىيانى
- 297 كشكەنتاي اقق جۇلدىز حى يى
- 320 تولقىن قايتۇ مرزا مەن تولقىن شىعۇ مرزا ... چىن بوچۇي
- 339 تۈلكىنىڭ اڭشىنى ۇستاۋى جىن جىن
- 353 تاۋىق ۇياسنان التىن سامۇرىق ۇشىپتى حى يى
- 368 شياۋبيدڭ سەرگەلدەگىنەن ەستەلىك سۇن يوچۇن

قوياننىڭ اڭگىمەسى

جىڭ جىندو

1 . قويان مەن تۈلكى

قويان جالپى ورمان حايۋاناتتارى شىندە اسا اككى تەنتەك مەسپتەلەدى . ول ايلالى ۋارى جۇيرىك ، ونىڭ قاقپانىنا تۇسكەندەردىڭ قانشا مەننىن كىم ۋىلىسىن . كورشىلەرىنىڭ ودان اۋزى كۇيىپ ، وعان ولەردەي وشىكىپەگەنى كەم دە كەم مەن ، ونى ۇستاپ الماق تا بولىپتى . ۋىراق ، ونى ۇستاۋ شىنىندا وڭايىعا سوقپاپتى . ويتكەنى ، ول تىم سەزگىر مەن . ولار نەندەي شەبەرلىك ۋادىسى قولدانسا دا قويان ۋبارىن ۋىلىپ قويىپتى .

ۋىر كۈنى قاسقىر تۈلكىگە كەلىپ :

— قويان تىم سۇمراي بولدى . بۇگىن كەشكى ازىمىز دا جوق ، ۋىيىگە الداپ اكەلسەڭ تەرسى بولماس ، ونى بىرلەسىپ ۇستاپ الپىپ ولتىرەيىك تە ۇزىمىز سىلقيا ۋىر تويۇمەن قالماي ، كويىشلىك ۇشىن دە ۋىر زيانكەستى الاستايمىز ، سەن بۇعان قالاي قارايسىڭ ؟ — دەپتى .

تۈلكى :

— تابىلعان اقىل ، ۋىراق بۇل قۇدى قالاي ۇستايدى .

مىز ؟ — دەپتى .

قاسقىر :

— مەنىڭ امالم بار ، سەن مەنىڭ ايتقانم بويىنشا سىتەسەڭ بولغانى . سەن قازىر ۋىيڭە تەزىرەك قايتىپ بار دا تۈسەگىڭە ولگەن بولپ جاتىپ قال . مۇلدە قىبىرە تۈشى بولما ، ۋىيڭىدى دە شىعارما ، قويان ۋىيڭە بارىپ سەنى كورپ تۈسەگىڭنىڭ باسنا كەلگەندە سەن دەرەۋ اتىپ تۇر دا ۋىستاپ ال ، مەن ساغان سىرتتان سايكەسەمىن . وسىلاي سىتەسەڭ قوياندى ۋىستاماي قويمايمىز . ەگەر بۇل امالم ساتسىزدىككە ۋىستاماسا قاسقىرلىغىمدى تاستاپ ، ۋىيىر بويى ۋىستاپ جەپ قانا كۈنەلتەيىن ، — دەپتى . قاسقىردىڭ ۋىيىر تىڭداپ بولغان سوڭ تۈلكى تاباندا ۋىيىر قايتىپ بارىپتى دا قاسقىردىڭ ايتقانى بويىنشا ۋىيىر كورپەنى جامىلىپ تۈسەگىنە ولگەن بولپ جاتىپتى .

وسى كەزدە قاسقىر دا قوياننىڭ ۋىيىر قاراي تارتىپتى . قاقپا الدىنا بارغان سوڭ قاسقىر ەسكىتى قالىپ تۇرىپ : « قىيىن بولدى ، سۈيىكتى قويان ، بەيشارا تۈلكى بۇگىن تۈستە اياق استىنان ۋىيىندە ۋىيىر قالىپتى . مەن سونىڭ ارتقى جۇمىستارىن ئىغايلاستىرۇعا كەتىپ بارام ، سەن دە تەزىرەك بارىپ كومەكتەسىپ جىبەر » دەپتى دە قوياننىڭ شىعۋىن كۈتپەي — اق اسىسى — ۋىيىر ۋىيىر كەتىپتى . قويان قاسقىردىڭ سوزىنە سەنىپ قالىپتى . ول ادام بەيىنەسىندە تۈلكىنىڭ ۋىيىر بارىپ كوڭىل ايتۇدى ويلاپتى ، ۋىيىر اق ول قالايدا سەزگىر بولغاندىقتان تۈلكىنىڭ ۋىيىرنىڭ ەسىگى الدىنا بارغاندا كىرمەي جان — جاعىنا قايتالاي كوز جۇگىرتىپ ، حاۋىپ — قانەردىڭ بار — جوقتىعىن بايقاپتى ، ول تۈلكىنىڭ تۈسەكتە ەكى تىزەسىن بۇگىپ ، ۋىيىر كورپە جامىلىپ قىبىرە تپەي ولگەن سىياقتانىپ جاتقانىن كورپ ، كۈرسىنىپ : « قايران ! بەيشارا تۈلكى ،

شىننمەن ۋولپ قالغانىسىڭ ؟ سورلىم - اي ! مەگر سەن شىننمەن ولگەن بولساڭ مەن دە قۇنار دەيم . ويتكەنى جايىشلىقتا سەن ماغان ولەردەي ۇش ەدىڭ ، ەڭ چاقىسى ەسىڭ الدىندا وتىرا تۇرايىن ، كورشىلەر تەگىس كەلگەن سوڭ كىرەيىن ، مۇمكىن ، سەن ەلى ولمەگەن شىعارسىڭ ؟ » دەپتى . كەنەت سەزىكتەنە قالغان قويان : « باۋىرىم ، تۇلكى ، سەن ەلى ولمەپسىڭ ، تۇلكى ولگەندە ەكى ارتقى اياغىن سوزىپ جىبەرەدى دەگەندى ۇنەمى ەستۇشى دەيم ، نەلىكتەن وسى سەن عانا بۇك ۇسىپ جاتىرسىڭ ؟ » دەپ داۋىستاپتى .

تۇلكى مۇنىڭ ايلا ەكەننى بىلمەي ، قوياننىڭ ۇسوزىن شىن كورىپ ، وتىرىك بولسا دا ۇقساتايىن دەپ ، ارتقى اياقتارىن اقىرىن سوزىپتى . قويان تۇلكىنىڭ اياقتارىنىڭ كەنەت قوزعالغانىن بايقاپ قالپىتى دا ونىڭ وتىرىك ۇلپ جاتقاننى ۇبىلىپ دەرەۋ ارتىنا بۇرىلىپ قاشپىتى . جاندارمەن ۇبىنە جەتپىتى دە قايتا شىقپاي قويپىتى . قاسقىر مەن تۇلكى ونى قۇپ ۇستاماق بولسا دا جەنە الماپتى ، قاسقىردىڭ تۇلكىگە رەنجىگەننەن باسقا قولنان ەشتەگە كەلمەپتى . تۇلكى : « قوياندى الداۋ شىنىندا قىيىن ەكەن ! » — دەپ كۇرسىنىپتى . ولار قوياننىڭ ەتىن جەۋدى قانشا ويلاستىرغانىمەن دە امال تابا الماي سول كەش اش قالپىتى .

2 . قويان مەن ادام ايۋ

تۇلكى وتباسىنىڭ ۇبىر جەمىس باقشاسى بولپىتى ، باقشادا ۇبىر ۇتۇپ المۇرت اعاشى وسەدى ەكەن ، ۇر جىلى المۇرت پىسقان كەزدە قويان باقشاعا شارباقنىڭ تەسىگەننەن ۇرلانىپ كىرىپ المۇرتتى ەركىنشە لىپ قايتىپ ۇجۇرىپتى . تۇلكى ۇر

جىلى المۇرتىنىڭ قاتتى ازايىپ قالاتىنىن بايقاپ ، بىرەۋدىڭ
ۇرلاپ جۇرگەننىن ۇبىلىپ ، وعان ۇتىسىن باسا وشىگىپ ، وسى
المۇرت ۇرلاۋىشىنى ۇستاپ الپ ايزى قانا ۇبىر ۇرۇدى
ويلاستىرادى . ۇسويتىپ ، ول المۇرت ۇرلاۋىشىنى ۇستاۋدىڭ
جاقسى ۇدىسىن ويلاپ تاۋىپتى . المۇرت اعاشى شارباقتىڭ جانىنا
وسكەن ەكەن ، تۇلكى المۇرت اعاشىنىڭ ۇبىر بۇتاعىن تومەن
ۇيىپ ۇشىنا ۇجىپ بايلاپ ، سونان سوڭ ۇجىپتىڭ ۇشىن
ىلمەكتەپ ، بۇل ىلمەكتى ۇبىر اعاشىپەن شارباقتىڭ تەسىگىنە
ورناتىپتى .

كەلەسى كۇنى تاڭەرتەڭ قويان المۇرتتىڭ پىسقانىن
ىلمەدى دە ۇينەن شىعپ تاعى دا باقشاعا كىرىپ المۇرت ۇرلاماق
بولپتى . باقشاعا شارباقتى تەسىگىنەن ەندى عانا كىرە بەرگەندە
ويلاماعان جەردەن الگى ىلمەك اعاشىن قاعىپ قۇلاتىپ ، ىلمەك
ارتقى ايعىنا ۇتۇسىپ ىيلگەن بۇتاق جوعارى قاراي سەرىلىپ ،
قويان بىيىكتە اسپاقتالىپ قالىپتى .

قويان بۇل جولى شىنمەن - اق قاقپانعا ۇتۇسىپتى . ول
تۇلكى ەكەۋىنىڭ ەجەلدەن ۇدۇرداراز ەكەننى ، ەگەر تۇلكىنىڭ
قولىنا تۇسسە ، جوق دەگەندە ، ۇلمىشى بولپ تايماق
جەيتىندىگىن بىلەتىن . قويان شىتەي زار ىلەپتى . ۇدال وسى
كەزدە ول ۇبىر ادام ايۋدىڭ ورمانىن بالياڭداي باسىپ شىعپ
كەلە جاتقاننىن كورەدى دە : « ايۋ باۋىرىم ! ايۋ باۋىرىم ! » دەپ
داۋىستاپ شاقىرىپتى . ايۋ ۇزىن كىمنىڭ شاقىرىپ تۇرغاننى
بىلمەيدى ، ۇبىرتالايدان سوڭ بارىپ اعاشتا اسپاقتالىپ تۇرغان
قوياندى كورىپتى . ول اعاشتىڭ جانىنا بارىپ قوياننان :

— قويان باۋىرىم ، اعاشقا نەگە اسىلىپ تۇرسىڭ ؟ —
دەپ سۇراپتى . ايلاكەر قويان :

— تاماشا ساۋدا ! وتە تاماشا ساۋدا ! ئېر مېنۇتى ئېر
تەڭگە ، ئېر مېنۇتى ئېر تەڭگە ! دەپ جاۋاب قايرىپتى . ايۋ :
— نە دەيسىڭ ؟ ئېر مېنۇتى ئېر تەڭگە ؟ مەن سەنىڭ
سوزىڭگە ئالى تولۇق تۇسنىبەي تۇرمىن ، انىقتاپ ايتشى ؟ — دەپ
قۇانا سۇرايدى . قويان :

— ولاي بولسا سوزىمە اسقىياي قۇلاق سالىڭىز ، ئېر
مېنۇتى ئېر تەڭگە دەگەنم — بۇل اقشا تۈلكىنىڭ ماعان
بەرەتنە ھەببەكاقسى ، تۈلكى المۇرتتارىن قارعالار ۇرلاپ جەپ
قويماسىن دەپ مەنى وسى ارعا شاقىرىپ اكەلدى . ۇركىتىپ
قارعالارعا جەگىزبەۋ ۇشنىن ول مەنى اعاشقا اسىپ قويدى ، وسى
ارعا اسىلىپ تۇرسام عانا بولغانى ، ئېر مېنۇتىنا ئېر تەڭگە اقشا
الامىن ، — دەپتى . ايۋ :

— ساۋداڭ شىنىندا جاقسى ەكەن ! ئېر مېنۇت اسىلساڭ
بولغانى ، ئېر تەڭگە الادى ەكەنسىڭ ، — دەپ قاتتى
قىزىچىپتى . قويان :

— تاماشا ! تاماشا ! ئېر مېنۇتتا ئېر تەڭگە ، جاقسى —
اق اقى . ئېراق ، مەن جونىنەن العاندا قۇانتىپاي تۇر . ويتكەنى ،
بىردەن ، مەنىڭ بۇل ارادا اسىلىپ تۇرغانىما وتە ۇزاق بولدى ،
قانتى شارشاعان سىياقتىمىن ؛ ەكەدەن ، ۇزىمنىڭ سىتەيتىن ئالى
كوپتەگەن جۇمىستارىم بار ەدى ، بۇل جەردەن بۇرىنراق كەتسەم
دەپ تۇرغانىم . سەن مەنىڭ ورنىما تۇراسىڭ با ؟ ئېر مېنۇتتا
ئېر تەڭگە الاسىڭ ! تۈلكىنىڭ اقشالى ەكەننى ، ونىڭ ۇستىنە
استە سوزىن جۇتپايتىندىن بىلەسىڭ ، — دەپتى . ايۋ :

— ماقۇل ! ماقۇل ! سەن تۇس ، مەن اسپاقتالايسىن ! —
دەپتى دە بۇناقى تومەن ئىپىپ ئىلمەكتى شەشىپ قوياندى
بوسانىپتى . سونىمەن ، ئېر ۇاقتتا ول تاغى دا ئىلمەكتى ۇزىنىڭ

ارتقى اياغىنا ئېلىپ ، بۇناقنى جوعارى قاراي جىبەرگەن ەكەن ،
ايۇ عاشقا بۇل جولى ۇزى اسپاقتالپىتى . قويان تەسكىتەن لىپ
ەتىپ شىعپىتى دا شات - شادىمان ۇيىنە قايتىپ بارىپ
ۇيىقتاپتى .

كوپ وتپەي قولنا جۇان سويلل العان تۇلكى شىعپىتى .
ول ايۇدىڭ عاشقا اسلىپ تۇرعانىن كورىپ :
— بالەم ! المۇرتتى ۇرلاپ جۇرگەن سەن ەكەنسىڭ
عوي ، باۋ كەسپە ۇرى ! مەن بۇگىن جازاغدى مىقتاپ ۇير
بەرەيىن ، — دەپتى دە ايۇدى كەلىستىرىپ ۇرعان سوڭ قويا
بەرىپتى .

بەيشارا ادام ايۇ قويان ۇشىن تاياق جەپتى . وسى كەزدە
عانا ول قويانغا الدانغانىن ۇيلىپتى . ۇير تىيىن دا الا الماعانىمەن
قويماي ، كەرسىنشە تاياق جەپتى .

3 . قوياننىڭ قاتەرگە تاپ بولۇى

ادام ايۇ قوياننىڭ زيانكەستىگىنە ۇشراپ ، تۇلكىدەن تاياق
جەگەننەن كەيىن ونى ۇنەمى كوڭىلىنە بۇگىپ ، ورايىن تاۋىپ
كەگىن لىپ ، ايزى قانا قوياننىڭ جازاسىن بەرۋدى ويلاپتى .
قويان وتە قۇ بولغاندىقتان لاجىسىز قالپىتى . ادام ايۇدىڭ وزىنە
قاتتى كەك ساقتاپ جۇرگەننى بىلگەن قويان ايرىقشا ساقىتىق
ستەپ ، ونىڭ قاراسىن كورگەندە - اق زىتىپ جاسىرىنىپ
جۇرىپتى . سوندىقتان ادام ايۇ تۇرلى ئاسىلدىڭ بارىن
قولدانسا دا قوياندى تىتتەي دە زياندا تا الماپتى . اقىرى ادام ايۇ
جاقىن دوستى مايىمىلدىڭ ۇيىنە بارىپ كومەك سۇراپتى . ويتكەنى
ول مۇنداي ۇلى ادام كىپ - كىشكەنتاي قوياننىڭ الداۋىنا

ۋىشراپ وتىرسا ، كەگىن الپ بەرمەسە مۇلدە بولماس دەپ
ويلايتى .

مايمىل ايگىلى قاعىلەز حايۋانداردىڭ بىر ەدى ، ول ادام
ايۋدىڭ ايتقاندارىن ەستىگەن سولڭ قاباعىن شىتىپ قويىپ :

— ايۋ باۋىرىم ، بۇعان قام جەمە ، بۇل كەگىڭدى ماغان
تاپسىر ، مەن الپ بەرمە ، — دەپتى . ايۋ قۋانىپ :

— مايمىل باۋىرىم ، ەگەر كەگىمدى الپ بەرسەڭ ايتار
العىسىم شىنىندا تۇگەمەس ! بىراق ، قانداي تاسلىمەن كەك
الماقسىڭ ؟ — دەپتى . مايمىل :

— ەكەۋىمىز وتە جاقسى دوسپىز عوي ، نەسىنە تارتىنىپ
تۇرسىڭ ، بەرى تامان كەل ، مەن ساغان ايتايىن ، — دەپتى .
ادام ايۋ مايمىلدىڭ جانىنا تايان كەلىپتى ، مايمىل ونىڭ قۇلاعىنا
اقىرىن : « ايۋ باۋىرىم ، مەن مىناداي جاقسى تاسىل سايلاپ
تۇرمىن ، مەن ەرتەڭ تاگەرتەڭ قويانىڭ ۇيىنە بارىپ ونى قوناققا
شاقىرامىن ، ول وتە تاماقساۋ ، سوزسىز كەلەدى . مەن ونى
دارى اراقپەن ماس قىلامىن دا ارقانمەن بايلاپ تاستايىمىن ، وسى
كەزدە سەن كەل دە ايزىڭ قانعانشا ۇرىپ ال ، بىراق ، ول ماس
بولماعانشا سەن وعان استە كورىنىۋشى بولما ، ويتكەنى ، ول سەنى
كورگەندە — اىق دەرەۋ بەزىپ كەتەدى » دەپتى . ادام ايۋ :
— تاماشا اقبل ، تاماشا اقبل ! — دەپتى .

ەرتەگىندە كۇن شىعىستان ەندى عانا كوتەرىلىپ كەلە
جاتقاندا مايمىل قويانىڭ ۇيىنە تارتىپتى ، قويان ۇيىقتاپ جاتقان
ەكەن ، مايمىل ەسىگىن قاعىپ : « قويان باۋىر ! قويان باۋىر !
تۇر ! بۇگىن مەنىڭ تۇلىعان كۇنىم ، دامدى تاغام ، جاقسى
اراقتاردان ەرەكشە دايىنداپ سىزدى شاقىرىپ كەلىپ تۇرمىن ،
ۇتىنىشىمدى قابىلدايتىن شىعارسىز » دەپتى .

قويان ئۇس كورپ جاتىپ اراق پەن ەتتى ەستىپ
ورنىنان اتىپ تۇرىپ ، ەسىگىن اشىپ مايىملىدى كىرگىزىپ
الىپ ، اسا نىقلاسىپەن جىگى - چاپار كۈتىپتى . مايىمىل : « بۇگىن
بوتەن قوناق جوق ، قويان باۋىر ، ەرتەرەك بارىگىز » دەپتى .
قويان : « تۇعان كۈنىڭدى تويلاۋغا ءسوز جوق بارامىن » دەپتى .
ءدال تۇستە قويان كەلىپتى ، مايىمىل ۇستەلگە كوپتەگەن
ءدامدى ءساي اكەلىپ قويىپتى جانە تولتىرا ءبىر رومكا اراق
قۇيىپ سارقا ءشىپ جىبەرۋدى ۇتىنىپتى . قويان مايىمىل قاستىق
ستەيدى دەپ شۇبالانىپاي ، جاقسى نىيەت ءبىلىدىرىپ وتىر دەپ
ارت - ارتىنان ءبىرقانشا رومكا اراق ءشىپ جىبەرگەن ەكەن ،
اقىرى ماس بولىپ قالپتى . مايىمىل قوياندى بايلاپتى دا سونان
سوڭ الاقاننى ۇش رەت ۇرىپتى ، قولىندا ۇلكەن تاياعى بار ايۋ
ۇيدىڭ ارتىنان كەلىپتى ، مايىمىل : « قويان وسىندا ، جازاسىن
ۇزىگىز بەرىگىز » دەپتى . ايۋ تاياقپەن قوياننىڭ باسىنا بىرنەشە
رەت اياماي ۇرعان سوڭ : « سەن - قو قويان ، بۇگىن تاياقنىڭ
ءدامىن سەن دە تاتىپ كور » دەپ بوقتاپتى . بىرنەشە جولعى
تاياقاتان سوڭ قوياننىڭ ماستىعى دا تاراپتى . كوزىن اشىپ قاراسا
ايۋ ۇزىن ۇرىپ جاتىپتى ، تاباندا ءبارىن ءبىلىپتى . ول قورققان
بولعانسىپ ايۋدان : « بۇگىن مەن تولىپ جاتقان اتىن ، كۇمىسى
اكەلدىم ، ەگەر سەن ۇرماساڭ سولاردى ساغان سىلايمىن » دەپ
ۇتىنىپتى . ايۋ اقشا دەگەن سوڭ ۇرعانىن دەرەۋ توقتاتىپ : « الپ
شىق ، مەن سەنى ۇرمايمىن » دەپتى . قويان : « سەندەر مەنى
بايلاپ تاستاساڭدار مەن قالنامداغى اقشانى قايتىپ الامىن ؟ »
دەپتى . ايۋ ارقاندى شەشىپتى ، قويان بوسانغان سوڭ
ۇستىندەگى شاڭ - توزاڭدى قاعىپتى . ايۋ ونىڭ اقشاسىن
شىعارتقانشا ، ول ەسىكەن شىعا قاشىپتى . ايۋ مەن مايىمىل